

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej – uprawnienia

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Gra interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Co może prezydent*, dostępny w internecie: polityka.pl [dostęp 17.07.2019].
- Źródło: Bartosz Paturej, *Po co nam prezydent?*, dostępny w internecie: wiadomosci.onet.pl [dostęp 17.07.2019].

- Źródło: CBOS, *Zaufanie społeczne. Komunikat z badań BS/29/2010*, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 19.07.2019].

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej – uprawnienia

Źródło: NAC, domena publiczna.

W znakomitej większości państw świata ustroj polityczny zakłada istnienie jednoosobowej głowy państwa. Jednak uprawnienia głowy państwa w różnych systemach politycznych są bardzo zróżnicowane. Zdarza się, że prezydenci lub monarchowie pełnią funkcję niemal wyłącznie symboliczną, a ich działania sprowadzają się do czynności reprezentacyjnych. Bywa również, że głowa państwa dysponuje szerokim zakresem kompetencji umożliwiających jej realny wpływ na funkcjonowanie państwa.

Jak jest w Polsce? Czy Prezydent RP jest jedynie dekoracją w ustroju politycznym, w którym rzeczywista władza spoczywa w rękach Rady Ministrów, Sejmu czy innego organu? Czy Prezydent RP pełni istotną rolę w systemie władzy w państwie?

Twoje cele

- Uporzędkujesz wiedzę o kompetencjach Prezydenta RP.
- Porównasz zakres uprawnień Prezydenta RP w różnych obszarach jego działalności.
- Przeanalizujesz pozycję ustrojową Prezydenta RP.

Przeczytaj

Przepisy polskiej Konstytucji przewidują model [dualistycznej egzekutywy](#) i [prezydentury arbitrażowej](#). Oznacza to, że władza wykonawcza w RP podzielona jest między Prezydenta RP i Radę Ministrów. Sprawowanie władzy spoczywa w rękach rządu (art. 146 Konstytucji RP), a rola głowy państwa polega przede wszystkim na stabilizowaniu systemu rządów, czuwaniu nad harmonijnym zarządzaniem państwem i pomocy w znajdowaniu rozwiązań w sytuacjach kryzysowych.

Polski prezydent ma silną [legitymizację](#) do pełnienia funkcji. Wybierany jest w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich i w głosowaniu tajnym. Większość jego kompetencji jest jednak ograniczona, np. koniecznością uzyskania [kontrasygnaty](#) czy działaniem wyłącznie na wniosek innego organu władzy.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, artykuł 126

Wskaż uprawnienia Prezydenta RP, poprzez które realizuje zadania określone w art. 126 konstytucji.

Źródło: Sejm RP.

Słownik

dualizm egzekutywy

podział władzy wykonawczej między dwa, względnie niezależne organy (np. głowa państwa i rząd); alternatywnym rozwiązaniem jest tzw. monizm egzekutywy/egzekutywa zamknięta, w którym rolę premiera przejmuje głowa państwa

prezydentura arbitrażowa

rozwiązanie ustrojowe polegające na powierzeniu głowie państwa funkcji rozjemcy i mediatora pomiędzy pozostałymi instytucjami w tym ustroju, roli osoby, która wspiera pozostałe władze w sytuacjach kryzysowych

legitymizacja

uprawnienie rządzących do podejmowania decyzji w imieniu lub wobec rządzonych

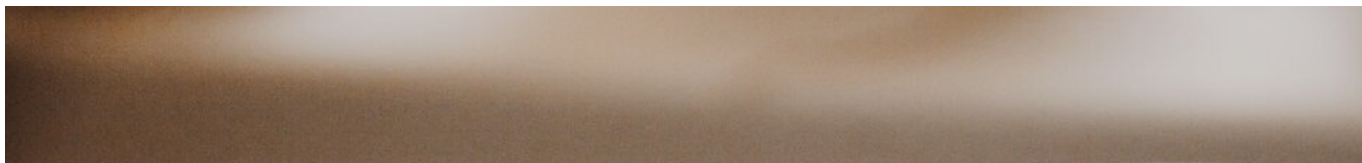
kontrasygnata

współpodpisanie aktu prawnego przez drugą osobę, potwierdzające jego ważność, np. wymóg złożenia podpisu przez Prezesa Rady Ministrów na urzędowym akcie Prezydenta RP

Gra interaktywna

Polecenie 1

Rozwiąż interaktywny quiz i sprawdź swoją wiedzę na temat uprawnień Prezydenta RP.

Test

**Sprawdź swoją wiedzę o uprawnieniach Prezydenta Rzeczypospolitej
Polskiej, biorąc udział w grze**

Poziom trudności:

**InteractiveTest.di
fficultyLevel.easy**

Limit czasu:

7 min

Twój ostatni wynik:

-

Trwa wczytywanie...

Ćwiczenie 1

Ułóż pytanie quizowe dotyczące uprawnień Prezydenta RP i daj je do rozwiązania innym uczniom.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

” *Co może prezydent*

Choć konstytucja jasno określa kompetencje głowy państwa, zdarza się, zwłaszcza w przypadkach koabitacji (kiedy prezydent i premier reprezentują różne opcje polityczne), że prezydent próbuje rozszerzać zakres swoich kompetencji. W trakcie kadencji b. prezydenta Lecha Wałęsy, kiedy obowiązywała tzw. mała konstytucja do potocznego języka weszło nawet określenie „falandyzacja prawa” (od nazwiska prezydenckiego prawnika Lecha Falandysza, który zastąpił z prób rozciągania kompetencji ówczesnego prezydenta).

Źródło: *Co może prezydent*, dostępny w internecie: polityka.pl [dostęp 17.07.2019 r.].

Tekst źródłowy do ćwiczeń 2-4.

” Bartosz Paturej

Po co nam prezydent?

„Strażnik żyrandola”, „uosobienie majestatu Rzeczypospolitej”, „stabilizator systemu politycznego” czy ten, który „sypie piasek w szprychy rządu”. Po co nam prezydent? To trywialne z pozoru pytanie zadaliśmy politykom i ekspertom. Co odpowiedzieli?

– Prezydent jest nam po nic, to jest dość ewidentne – prowokacyjnie rozpoczyna rozmowę ze mną Jan Rokita. Krakowski konserwatysta

mówi jednak, że „urząd prezydenta w polskich warunkach jest pewnego rodzaju politycznym derywatem – pozostałością innej epoki – w której władza przesunęła się od głów państw do ciał kolektywnych, ale te głowy państw pozostały i coś trzeba było z nimi zrobić”.

Instytucja prezydenta to jednak element większej całości. Po co nam prezydent? Pytam dr. Ryszarda Piotrowskiego. – Prezydent ma dbać o to, aby władza nie stwarzała zagrożenia dla bezpieczeństwa obywateli – słyszę w odpowiedzi.

– Prezydent jest uosobieniem majestatu Rzeczypospolitej – mówi Ryszard Kalisz. Z rozmowy z byłym szefem Kancelarii Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego wyłania się wręcz mistyczny obraz tego urzędu. – Prezydent wybierany w wyborach powszechnych ma moc działania w imieniu obywateli i przekazywania tej mocy dalszym osobom – słyszę. – To poprzez przyjęcie przysięgi przez premiera i ministrów stają się oni członkami rządu. To poprzez złożenie przysięgi przed prezydentem sędziowie mogą orzekać w imieniu Rzeczypospolitej i tak dalej – dodaje polityk lewicy.

– Pytanie „po co nam prezydent?” dotyka dwóch sfer: praktycznej i symbolicznej – tłumaczy Paweł Kowal. Jak przekonuje bliski współpracownik Lecha Kaczyńskiego, „Polakom prezydent jest potrzebny”. – To republikańska wersja monarchy, a Polacy są do niej przywiązani. Kowal podkreśla jednak, że mówi o prezydencie, który łączy i nie jest uwikłany w doraźne interesy polityczne. – Polacy poszukują tego rodzaju kandydatów. To odgrywa ogromną rolę w wyobraźni politycznej naszych rodaków – dodaje.

– To jest bardzo dobrze postawione pytanie – mówi mi prof. Jacek Chmaj, konstytucjonalista. – Taką mamy tradycję. Już od początku naszej państwowości mieliśmy głowę państwa i to nam się zawsze kojarzy z funkcjonowaniem Polski jako państwa suwerennego. Prezydent uosabia państwo, suwerenność, niepodległość i trwanie Polaków jako narodu – podkreśla. W podobnym tonie, ale z nutką ironii mówi Jan Rokita. – Prezydent w praktyce przydaje się premierowi. Czas realnego szefa państwa jest bardzo ograniczony i nieprawdopodobnie cenny. Tych czynności do wykonania jest nadmiar – zwraca uwagę były poseł.

Rokita mówi również o sprawie, której sobie nie uświadomiamy, ale która jest obecna bardzo często w naszym życiu publicznym. – Od przywódcy państwa oczekuje się, żeby on przecinał, błogosławił, uświetniał, bywał i zasiadał. To klasyczne funkcje postmonarchiczne. Ludzie mają taką potrzebę. Premier nie jest w stanie temu podołać. Prezydent dobrze kooperujący z premierem jako jego współpracownik do zasiadania, uświetniania, głaskania dzieci i wręczania orderów jest z efektywnościowego punktu widzenia bardzo przydatny (...) – przekonuje.

Źródło: Bartosz Paturej, *Po co nam prezydent?*, dostępny w internecie: wiadomosci.onet.pl [dostęp 17.07.2019 r.].

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 4

Materiał źródłowy do ćwiczeń 5–8.

CBOS

” **Zaufanie społeczne. Komunikat z badań BS/29/2010**

Respondenci mieli wypowiedzieć się na temat swojego zaufania do elektoratów ugrupowań politycznych*. Następnie zadano im pytanie:

Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do wymienionych instytucji?

Odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli.

Instytucja	PiS		PO		Kukiz'15		Nowocze	
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie
Rząd	89%	8%	13%	81%	48%	42%	14%	8%
Sejm i Senat	74%	16%	9%	85%	31%	57%	11%	8%
Prezydent	96%	3%	30%	64%	74%	18%	46%	5%
Partie polityczne	48%	37%	15%	75%	22%	67%	8%	8%
Trybunał Konstytucyjny	51%	20%	11%	80%	29%	49%	18%	6%
Sądy	26%	58%	42%	43%	45%	45%	53%	3%
Urzednicy administracji publicznej	58%	30%	59%	32%	54%	42%	87%	1%
Władze lokalne miasta/gminy	64%	26%	74%	17%	64%	20%	82%	1%

Instytucja	PiS		PO		Kukiz'15		Nowocze	
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	1
Unia Europejska	33%	56%	82%	13%	55%	37%	87%	1
IPN	77%	7%	33%	50%	57%	18%	47%	3
Rzecznik Praw Obywatelskich	45%	24%	77%	9%	62%	6%	78%	!
Gazety	21%	59%	40%	45%	12%	77%	47%	3
Telewizja	44%	40%	42%	41%	29%	65%	34%	3

* Wyróżnione na podstawie deklaracji poparcia konkretnego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Źródło: CBOS, *Zaufanie społeczne. Komunikat z badań BS/29/2010*, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 19.07.2019 r.].

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Ćwiczenie 7

Ćwiczenie 8

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Uprawnienia prezydenta RP – podsumowanie

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

zakres podstawowy

III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

5) wykazuje znaczenie, jakie dla pozycji ustrojowej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ma fakt wyborów powszechnych; przedstawia kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: ceremonialno-reprezentacyjne, w stosunku do rządu, parlamentu i władzy sądowniczej, w polityce zagranicznej oraz bezpieczeństwa państwa; analizuje – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – poziom legitymizacji społecznej władzy prezydenckiej.

zakres rozszerzony

VIII. Modele sprawowania władzy.

Uczeń:

2) analizuje sposób wyboru i charakteryzuje formę (jednoosobowa lub kolegialna) głowy państwa we współczesnych republikach; odróżnia prerogatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej od innych jego uprawnień.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- porządkuje wiedzę o kompetencjach Prezydenta RP;
- porównuje zakres uprawnień Prezydenta RP w różnych obszarach jego działalności;
- analizuje pozycję ustrojową Prezydenta RP.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- debata oksfordzka;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

2. Uczniowie przypominają sobie art. 126 Konstytucji RP, a następnie chętni/wybrani uczniowie podają przykłady konkretnych działań podejmowanych przez Prezydenta RP w ramach realizacji zadań powierzonych mu tym konstytucyjnym przepisem – przynajmniej po dwa przykłady działań w każdym obszarze – Prezydent RP jako:

- najwyższy przedstawiciel RP;
- gwarant ciągłości władzy państwowej;
- strażnik Konstytucji RP;
- strażnik suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium.

3. Chętni/wybrani uczniowie formułują na podstawie wymienionych przykładów ogólną odpowiedź na pytanie o to, na czym polega funkcja Prezydenta RP w analizowanych obszarach.

Faza realizacyjna

1. Debata oksfordzka „W polskim ustroju politycznym Prezydent RP jest jedynie dekoracją – nie sprawuje żadnej realnej władzy”.

Uczniowie wybierają spośród siebie marszałka, sekretarza, stronę propozycji i opozycji. Reszta klasy to publiczność, która może zadawać pytania. Chętna/wybrana osoba przypomina zasady dyskusji.

2. Na zakończenie chętni/wybrani uczniowie podsumowują debatę i przedstawiają wnioski.

Faza podsumowująca

1. Gra interaktywna. Uczniowie podzieleni na grupy rozwiązują test. Zwycięska drużyna, która najszybciej udzieli wszystkich poprawnych odpowiedzi, może być nagrodzona przez nauczyciela.

2. Uczniowie wykonują ćwiczenia 1–8. Wspólne omówienie odpowiedzi.

Praca domowa:

Przeanalizuj, jakie znaczenie dla realizacji konstytucyjnych zadań Prezydenta RP mają cechy, których dotyczyło badanie CBOS.

Materiały pomocnicze:

Badanie CBOS, *Portret prezydenta Andrzeja Dudy na półmetku kadencji*, s. 4.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Uczniowie mogą rozwiązywać test indywidualnie.